

náměstkyně bylo stanovení cílů diskuse o vyměřování starobních důchodů předtím, než se o tomto tématu začne hlouběji debatovat. Dále byla projednána otázka doby pojištění a důchodového pojištění cizinců a imigrantů. P. Machanec v souvislosti s tím na schůzce přislíbil, že MPSV dodá srovnání doby pojištění a minimálního důchodu napříč EU.

P. Potůček doplnil, že je důležité se zamyslet nad tím, do jaké míry by se měla do valorizace zapojit exekutiva a do jaké míry by měla být valorizace dána legislativou. OK by se měla snažit nalézt takové parametry a způsoby valorizace, aby zásahy exekutivy do valorizačního mechanismu nebyly nutné. Zároveň je žádoucí tento mechanismus dobře zakotvit v legislativě. **P. Kučera** vyjádřil s takovou snahou OK souhlas, zásah exekutivy do tohoto mechanismu by podle něj měl být jen výjimečný nástroj.

P. Zelený dodal, že by měly být scénáře valorizačního mechanismu prověřeny i s ohledem na dnes méně předpokládané makroekonomické situace (dlouhodobá deflace, pokles reálných mezd, reakce v případě rychlejší akcelerace inflace atp.) a mělo by se ověřit, nakolik je mechanismus robustní a kde jsou jeho mezní situace. S tím souhlasil **p. Potůček** i **p. Kučera**, vědomi si složitosti problému s modelovými scénáři a překážkami prognózování budoucího vývoje většiny podstatných parametrů systému.

Do následující diskuse se zapojil **p. Pernes** s poznámkou o plánovaných změnách valorizačního mechanismu na Slovensku, které mají reagovat na deflaci.

P. Kučera shrnul, že se návrhy pohybují mezi dvěma krajními stavy. Prvním krajním stavem je navyšování důchodů pouze o růst spotřebitelských cen, ať již obecného cenového indexu nebo indexu vycházejícího ze spotřebního koše domácností důchodců. Druhým je nastavení doplňujícího kritéria a připojení k tomuto růstu CPI ještě 1/3 nebo 1/2 růstu reálných mezd. Je přitom třeba posuzovat dopady všech jednotlivých variant na celý důchodový systém, resp. systém veřejných financí.

P. Vostatek uvítal, že se diskuse dostává k jádru problému, které není ve výpočtech konkrétních scénářů, ale závisí na otázkách celkové koncepce důchodového systému, teprve po jejich zodpovězení lze přistoupit k diskusi o valorizaci.

P. Kučera diskusi vrátil zpět k tématu valorizací a zopakoval možnosti, které jsou na výběr, tj. valorizace podle obecného spotřebního koše, podle spotřebního koše důchodců nebo podle obecného spotřebního koše důchodců plus 1/3 růstu reálných mezd. Používání koše, který je v konkrétní situaci výhodnější, by způsobilo další neprůhlednost systému a **p. Kučera** tento návrh osobně nepodporuje. Zároveň vyzdvihl logiku používání indexu IŽND. K tomu **p. Zelený** dodal, že ve stabilizované situaci, pokud nedojde k neočekávaným ekonomickým turbulencím, by obecně neměl být velký rozdíl mezi CPI a IŽND. Každý z nich má své výhody a nevýhody při využívání, je možné v zásadě použít oba.

K tématu historického vývoje obou těchto indexů, diferencí mezi nimi a případných důsledků těchto diferencí se rozvinula diskuse, do které se zapojil **p. Potůček**, **p. Škorpík** a **p. Kučera**. **P. Škorpík** zdůraznil, že do vývoje těchto indexů zásadně zasáhlo transformační a deregulační období. Předpoklad difference 0,9 % obsažený ve scénářích není příliš realistický a byl použit pouze proto, že byl součástí zadání.

P. Suchomel doplnil, že je užitečné pro orientaci sledovat i HICP (harmonizovaný index cen), který může napovědět, jak se IŽND může v budoucnu měnit. Je založen na srovnávání cen konkrétních určených komodit napříč EU a rozdíly v cenách těchto konkrétních komodit a vývoje cen v jednotlivých státech mohou částečně ukazovat, jaký by mohl být tento vývoj v ČR, není však dostatečný pro celkové závěry.

P. Potůček upozornil, že v dalších úvahách musíme uvažovat o těchto scénářích a pracovat s těmito indexy velmi opatrně, dosud se na toto příliš nebraly ohledy a docházelo k prohlubování neodůvodněné diferenciaci ve společnosti. Zároveň je toho názoru, že je oprávněnější a logičtější při vyměřování důchodů používat IŽND. **P. Pernes** dodal, že je to nejen logičtější, ale i spravedlivější.

P. Vostatek upozornil na technické okolnosti valorizace, zmínil například náklady na samotnou valorizaci, potřebu racionalizace valorizování důchodů a omezení valorizace v případě velmi malé změny inflace a tedy i případné malé změny důchodu. Jednoduchosti systému by také podle jeho názoru prospělo valorizování od začátku července, protože by ČSÚ mohl vypočítat indexy a další hodnoty na základě údajů z celého roku namísto údajů ze tří čtvrtletí.

P. Zelený souhlasil, že má smysl valorizaci vázat k období, kdy jsou dostupné konkrétní používané údaje. Ale nedokáže určit, zda má smysl nebo nemá smysl valorizovat i tehdy, kdyby vyšlo zvýšení velmi nízké.

P. Kučera se zeptal zástupců MPSV, zda by nebylo technicky jednodušší řešit velmi nízké valorizace tak, že by se částky, pokud by posun inflace byl velmi malý, kumulovaly, a valorizovalo by se teprve tehdy, až by částka dosáhla určité výše. Do té doby by se celková roční částka odpovídající valorizaci vyplácela jednorázově a až po nakumulování konkrétní částky by se valorizovalo formou trvalého zvýšení důchodu.

P. Škorpík odpověděl, že vyplácení jednorázových příspěvků a navýšení důchodů je velmi podobně administrativně náročné, jednodušší by to tedy nebylo a navíc do problematiky vstupují ještě pravidla pro základní výměru důchodů. Ta se vyměřuje každý rok, neprovést valorizaci tedy není prakticky možné, protože se částečně provádí právě úpravou základní výměry. Zároveň v souvislosti s tím uvedl, že by bylo také takřka nemožné valorizovat důchody na začátku července. Musel by se změnit celý systém. **P. Malá** doplnila, že by to byl problém i při rozpočtování.

P. Štěpánek k příspěvku **p. Vostatka** dodal, že by se mělo směřovat ke srozumitelnosti a transparentnosti celého valorizačního mechanismu, neměl by být překombinovaný.

P. Škorpík dodal, že je nutné pamatovat na to, že výsledkem celého mechanismu je vždy číslo, které může vyjít jakékoliv. Mechanismus tedy může být nastaven správně, a přesto může vyjít valorizační přírůstek kvůli vývoji jednotlivých indexů velmi nízký a nastavení celého mechanismu bude v konečném důsledku vnímáno jako špatné.

P. Linhart by rád usměrnil diskusi a vynechal by debatování nad možnými politickými následky valorizačního mechanismu a dalšími okolnostmi. **P. Kučera** se ale domnívá, že byly předloženy takové návrhy a nastíněny některé technické problémy, které bylo vhodné dříve nebo později prodiskutovat.

P. Pernes k návrhu **p. Vostatka** a následující diskusi dodal, že rozdíly v inflaci za současné rozhodné období, tj. srpen/srpen a nově navrhované období prosinec/prosinec by byly minimální a je tedy zbytečné zavedený systém měnit. Zároveň jsou 3 miliony důchodců již zvyklé na valorizaci k 1. lednu.

Následně **P. Kučera** uzavřel diskusi tím, že návrh na výpočet valorizace k počátku července od **p. Vostatka** byl řádně prodiskutován a že zástupci ministerstev a **p. Pernes** předložili dostatečně pádné argumenty, proč není vhodné současnou praxi měnit.

P. Potůček shrnul varianty valorizace z hlediska použití indexů – 1. použití IŽND; 2. použití takového indexu, který je pro důchodce výhodnější; 3. vláda může ad hoc rozhodnout, který index použije.

Poté **p. Kučera**, **p. Škorpík** a **p. Potůček** diskutovali o tom, jaké by mohlo být zdůvodnění návrhu, který by počítal s použitím toho spotřebního koše, který by byl pro důchodce výhodnější. **P. Potůček** jako zdůvodnění vidí například takovou situaci, kdy by při užití IŽDN náhradový poměr důchodů poklesl pod 40 %. **P. Kučera** ale s variantou použití výhodnějšího indexu nesouhlasí. Kroky pro zlepšení situace důchodců lze dělat jinak, lépe a průhledněji, například navázat důchody k růstu celkové životní úrovně obyvatelstva.

P. Potůček se zeptal členů PT2, kdo je pro variantu používat pro valorizační mechanismus takový index, který je výhodnější pro důchodce. Pro tuto variantu byl pouze **p. Pernes**, ačkoliv možné zdůvodnění této varianty by bylo i podle něj obtížné.

P. Zelený k tématu výpočtu valorizací upozornil ještě na to, že pokud se používají ve valorizačním mechanismu reálné mzdy, tak do výpočtu vstupují i při variantě IŽND oba indexy – CPI nepřímo přes propočet růstu reálné mzdy. **P. Škorpík** na to reagoval, že není nutné používat oba tyto indexy, lze nahradit CPI za IŽDN.

P. Kučera uzavřel diskusi konstatováním, že se PT2 dohodl na variantě valorizačního mechanismu s použitím spotřebního koše domácností důchodců s navýšením 1/3 růstu reálných mezd a navrhl na příštím jednání prodiskutovat, zda jej i dále modifikovat nebo jej nechat v této podobě. Připomněl, že v úvahu stále připadá také navýšení o 1/2 růstu reálných mezd. V záloze je také náhradní varianta, která bude představena na následujícím jednání PT2. Zdůraznil, že při nastavování mechanismu nelze brát ohled na politické či mediální vyznění valorizace, protože politicky a mediálně může být valorizační mechanismus považován za špatný, i když bude nastaven správně. Kritériem „správnosti“ valorizačního mechanismu v očích veřejnosti je konečná částka, o kterou se důchody navyšují, a ne sám způsob jak se k ní došlo.

P. Škorpík požádal, aby nebyl při argumentaci o přechodu od CPI k IŽND používán modelový scénář, který byl zástupci MPSV předložen, protože je kriticky závislý na zadání. Dlouhodobě tento přechod nejspíš nebude mít žádné nebo jen minimální dopady. **P. Kučera** požádal zástupce MPSV, zda by mohli spočítat, jaké budou výsledky v jednom ze scénářů, pokud se změní diference mezi cenovými indexy z 0,9 na 0,45.

P. Kučera uzavřel jednání s poděkováním za diskusi a s poznámkou, že k rozdílu indexů se PT2 vrátí na příštím jednání.

Další jednání proběhne dne 12. 5. od 12:00 v místnosti č. 405, budova MPSV Podskalská 19, Praha 2.

Zapsala: Veronika Finková

Vidoval: Tomáš Kučera

XX

Příloha č. 1 – listina přítomných

Příjmení	Jméno	Organizace
Fiala	Tomáš	VŠE
HAMPL	Otakar	Mze

Krejčová	Hana	MF
Kučera	Tomáš	PřF UK
Linhart	Zdeněk	MPSV
Malá	Radmila	MF
Pernes	Zdeněk	RS ČR
Potůček	Martin	OK
Samek	Vít	ČMKOS
Suchomel	Marek	MPSV
Škorpík	Jan	MPSV
Štěpánek	Martin	MPSV
Vostatek	Jaroslav	VŠFS
Zelený	Martin	ČSÚ
Zrcek	Kryštof	ČSSZ